

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף סז

(המשך מעמוד קודם)

אשכחן תמיד ופסח: קרבן תמיד וקרבן פסח דוחים שבת, ודוחים טומאה. כלומר שמקריבים אותם בשבת ובטומאה (דהיינו מקריבים קרבן פסח כאשר רוב הציבור טמאים בטומאת מת). לעיל ביארה הגמרא את המקור לכך שדוחים שבת, ועבשיו הגמרא מבררת מה המקור לכך שדוחים טומאה? הגמרא תביא מקור לפסח שדוחה טומאה, וקרבן תמיד נלמד מקרבן פסח.

רבי יוחנן: לומד זאת מפסח שני, שדוקא 'איש איש' כי יהיה טמא לנפש' נדחה לפסח שני, ולא ציבור שמקריבים אותו בטומאה.

ר"ש בן לקיש: מקשה על הלימוד של רבי יוחנן, ולכן הוא לומד זאת מהפסוק 'וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש'. טמא קל יותר מזב ומצורע החמורים ממנו. מכך שהתורה לא כתבה רק טמא והיינו יודעים את צרוע וזב בקל וחומר – אנו לומדים שיש זמן שבו המצורעים והזבים יוצאים מהמחנה (=העזרה), ואילו הטמא נשאר בו ומקריב קרבן, וזהו קרבן פסח.

אביי: מקשה על הלימוד של ר"ש בן לקיש, כי מכיון שמצורע חומר מזב, אפשר ללמוד מכך שהתורה לא כתבה את טמא וזב בלבד – שבקרבן פסח הזבים גם נשארים במחנה, דבר שאינו נכון. ולכן אביי חוזר ללימוד של רבי יוחנן ומיישב את קושיית ר"ש בן לקיש.

הלימוד מההדגשה בפסוק 'איש איש כי יהיה טמא לנפש', הרי בטומאת יחיד אין הבדל בין הטומאות שבכולם טמא לא מקריב פסח, ורק בציבור כאשר רובו טמאים מותרים להקריב קרבן פסח – ודווקא בטומאת 'נפש' דהיינו טומאת מת.

אמר רב חסדא: **הקדמה:** יש שלוש מחנות בקדושה: 1. מחנה שכינה (המשכן) במדבר – וכנגדו העזרה בבית המקדש. 2. מחנה לוויה מסביב למשכן – וכנגדו הר הבית. 3. מחנה ישראל – וכנגדו ירושלים.

(המשך בדף הבא ↓)

יש שלוש דרגות בטומאה: 1. מצורע – יוצא מחוץ לשלוש מחנות 2. זב – יוצא גם ממחנה לוויה 3. טמא מת – יוצא רק מחוץ למחנה שכינה.

מצורע שנכנס: שני פסוקים נאמרו במצורע, אחד לאו 'לא יטמאו את מחניהם', והשני עשה 'בדד ישב מחוץ למחנה'. העובר על לאו חייב מלקות, אך על 'לאו הניתק (=מחובר) לעשה' לא לוקים (מכיון שהתורה ב'עשה' נותנת תיקון ל'לאו' כלומר שאם נכנס המצורע למחנה האסור לו – בדד ישב מחוץ למחנה). ולכן אמר רב חסדא מצורע שנכנס לפניו ממחיצתו פטור ממלקות.

תנאי היא: לדעת רבי יהודה הפסוק 'בדד ישב' נצרך ללמד שיש למצורע, זב, וטמא מת מחנה נפרד לכל אחד שבו הם מותרים להיות ('בדד ישב מחוץ למחנה', ו'ולא יטמאו את מחניהם' = שלוש מחנות), ואינו מיותר ללמד שהלאו ניתק לעשה. לדעת רבי שמעון הפסוק מיותר ללמד שהלאו ניתק לעשה. מכיון שיש פסוק נוסף המדבר על מצורע 'וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש' שממנו לומדים את שלושת המחנות.

מאי חומריה דזב וכו': זב חמור מטמא מת, לפי שטומאת הזיבה יוצאת מגופו. טמא מת חמור מזב, לפי שכדי להיטהר צריך להזות עליו מי חטאת בימים שלישי ושביעי לטהרתו.

זב חמור ממי שנטמא משרץ, לפי שטומאת הזיבה יוצאת מגופו. מי שנטמא משרץ חמור מזב, לפי שהוא טמא אפילו אם הוא נגע בשרץ באונס, אבל זב לא נטמא אם יצאה ממנו זיבה באונס (= כגון מחמת מאכל ומשתה או חולי).

הראיה הראשונה שהזב רואה מטמאה אותו אפילו באונס. (הראיה הראשונה מטמאה אותו טומאת ערב, ואם הוא ראה ראה שניה הוא טמא שבעה ימים, ואם הוא ראה ראה שלישית עליו להביא אף קרבן).

מצורע חמור מזב, לפי שעליו לפרוע את ראשו (= לגדל שיער) ולפרום את בגדיו, ואסור בתשמיש המיטה. זב חמור ממצורע, לפי שהוא מטמא את משכבו ומושבו בדרגת אב הטומאה, שאדם הנוגע במשכבו ומושבו נטמא בטומאה חמורה שאפילו בגדיו שלא נגעו בהם נטמאים. וכן הזב מטמא כלי חרס ע"י שמסיט אותו אפילו אם לא נגע בו (= כגון שהזיז אותו ע"י מקל).

(המשך בדף הבא ↓)

מצורע חמור מבעל קרי, לפי שעליו לפרוע את ראשו ולפרום את בגדיו, ואסור בתשמיש המיטה. בעל קרי חמור ממצורע, לפי שהוא נטמא אפילו אם יצא ממנו משהו קרי, אבל מצורע נטמא רק אם יש בו נגע בגודל של גריס לפחות.

לדעת רבי נתן בשם רבי ישמעאל - זב נטמא רק אם יוצאת ממנו זיבה בשיעור של חתימת (= סתימת) פי האמה לפחות.

יכול דחקו זבים ומצורעים וכו': זבים ומצורעים שנכנסו לעזרה חייבים כרת. ואם נדחקו זבים ומצורעים ונכנסו לעזרה כשרוב הציבור היו טמאים (שאז מותר להקריב את הפסח בטומאה) אינם חייבים על כך כרת. לפי שרק כאשר משלחים את הטמאי מתים מהעזרה אז אסור לזבים ומצורעים להיכנס לשם, אבל כאשר רוב הציבור טמאים ומקריבים את הפסח בטומאה הרי מותר לטמאי מתים להיכנס לעזרה, ולכן הזבים ומצורעים שנכנסו לשם אינם חייבים כרת (אבל לכתחילה אסור להם להיכנס).

מחילות לא נתקדשו וכו': רבי יוחנן אמר שתי דינים: 1. המחילות והמערות שתחת העזרה לא התקדשו בקדושת העזרה. 2. בעל קרי משתלח מחוץ לשתי מחנות (= ממחנה שכינה וממחנה לוייה). הגמרא מביאה את הסיוע מהדין השני, שבעל קרי משתלח כמו זב.

בעל קרי כמגע שרץ: בהתחלה הגמרא מבינה שהכוונה שבעל קרי משתלח רק מחוץ למחנה שכינה כדינו של מי שנטמא משרץ, למסקנת הגמרא הכוונה שכשם ששרץ מטמא באונס (= כגון אדם שנפל עליו שרץ מת), כך בעל קרי נטמא באונס (= כגון שראה מחמת ריבוי אכילה ושתייה).